

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»**

Кафедра педагогіки та психології

РОБОЧА ПРОГРАМА

ОДФ 2.26 Виробнича практика

за освітньо-професійною програмою «Психологія»

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія

Дніпро-2024

Робоча програма освітнього компонента ОДФ 2.26 Виробнича практика для студентів спеціальності 053 Психологія освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів для здобувачів вищої освіти IV курсу.

Розробник: Гмиріна О. І., кандидат психологічних наук

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «26» серпня 2024 року № 01

Зав. кафедри Станіслав САПОЖНИКОВ, доктор пед. наук, професор
(підпис)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «28» серпня 2024 року

Завідувач навчально-методичного відділу Інна ЗЕРКАЛЬ
(підпис)

1. Опис практики

1	Освітня програма	Психологія
2	Спеціальність	053 Психологія
3	Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
4	Ступінь вищої освіти	бакалавр
5	Статус практики	обов'язкова
6	Мова навчання	українська
7	Курс	IV
8	Семестр	VIII
9	Форма підсумкового контролю	залік
10	ІНДЗ	Виконання та захист індивідуального завдання
11	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	9 кредитів
12	Загальна кількість годин	270

Вступ

Виробнича практика є важливою складовою освітньо-професійної підготовки бакалаврів із психології. Її основним завданням є закріплення теоретичних знань, отриманих під час навчання, та формування у майбутніх фахівців професійних умінь приймати самостійні рішення в різних соціальних умовах.

Під час практики студенти оволодівають сучасними психологічними методами і формами організації своєї діяльності. Цей етап навчання спрямований на розвиток практичних умінь і навичок, а також закладає основу професійних якостей, необхідних для успішної роботи психолога.

Виробнича практика спрямована на оволодіння технологіями організації та проведення психологічної діагностики, просвітницької (психопрофілактичної) діяльності, а також дослідницької роботи. Особлива увага приділяється практичній діяльності у закладах освіти та охорони здоров'я, де студенти мають змогу здобути реальний досвід роботи в професійному середовищі.

Виробнича практика також є одним із видів самостійної навчальної та науково-дослідної діяльності студентів. Вона дозволяє набути досвід професійної діяльності, який стане базою для подальшого професійного розвитку. Таким чином, практика забезпечує гармонійне поєднання теорії з практикою, сприяючи підготовці компетентних і впевнених фахівців у галузі психології.

Практика проводиться у восьмому семестрі в студентів четвертого курсу бакалаврату за спеціальністю 053 «Психологія» на базах інституту або інших організаціях, що відповідають напрямку підготовки. Упродовж цього періоду студенти засвоюють посадові обов'язки психолога, напрями діяльності психологічної служби та нормативну базу. Вони поглиблюють свої знання через здійснення діагностичних досліджень і організацію профілактичних заходів,

актуалізують професійно-етичні аспекти діяльності, виконують функції психолога під керівництвом наставника.

Виробнича практика дозволяє майбутнім психологам не лише закріпити набуті знання, а й стати частиною професійної спільноти. Участь у практичній діяльності сприяє глибшому усвідомленню реальних вимог до роботи психолога, формуванню навичок аналітичного мислення, оволодінню технологіями психологічної діагностики, просвітницької та дослідницької роботи.

Нормативною основою практичної підготовки є закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», державний стандарт вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (нак. Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 №565), професійний стандарт за професією «Практичний психолог закладу освіти» (нак. Міністерства економіки України від 24.11.2020 № 2425), інші чинні державні нормативно-правові документи у сфері освіти, нормативна база ПУ ЗВО «МГПІ «Бейт-Хана», освітньо-професійна програма та навчальний план зі спеціальності 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Базами проходження навчальної практики студентів-бакалаврів є заклади освіти м. Дніпро різних типів, інклюзивний ресурсний центр, центри психологічної допомоги, соціальні установи, з якими Інститутом укладено договори про співпрацю.

1. Мета і завдання виробничої практики

Метою виробничої практики є закріплення теоретичних знань, формування професійних умінь і навичок, розвиток здатності приймати самостійні рішення в професійних обставинах, становлення професійної позиції майбутнього психолога, оволодіння основними видами діяльності психолога, засвоєння професійної етики та адаптація до вимог фахового середовища.

Пререквізитами для проходження виробничої практики є дисципліни психолого-педагогічного циклу, які передують практиці в певному семестрі або вивчаються паралельно.

ОДФ 2.26 Виробнича практика має такі пререквізити:

- ОДЗ 1.05 Основи біології та генетики людини,
- ОДЗ 1.06 Фізіологія центральної нервової системи та вищої нервової діяльності,
- ОДЗ 1.08 Основи наукових досліджень та академічна доброчесність,
- ОДФ 2.01 Вступ до спеціальності та професійна етика,
- ОДФ 2.02 Загальна психологія з практикумом,
- ОДФ 2.03 Загальні основи педагогіки,
- ОДФ 2.04 Психологічна служба в системі освіти,
- ОДФ 2.05 Диференційна психологія,
- ОДФ 2.06 Експериментальна психологія,
- ОДФ 2.07 Вікова психологія,
- ОДФ 2.08 Педагогічна психологія,
- ОДФ 2.09 Соціальна психологія,
- ОДФ 2.10 Історія психології,
- ОДФ 2.11 Психодіагностика,
- ОДФ 2.12 Основи психокорекції,
- ОДФ 2.13 Психологія управління,

ОДФ 2.14 Основи психологічного консультування,
ОДФ 2.15 Основи психотерапії,
ОДФ 2.16 Спеціальна психологія,
ОДФ 2.17 Психологія кризових станів,
ОДФ 2.18 Основи патопсихології,
ОДФ 2.19 Психологія сім'ї,
ОДФ 2.20 Геронтопсихологія та психологічний супровід осіб похилого віку
ОДФ 2.21 Психологія конфлікту,
ОДФ 2.22 Етнопсихологія,
ОДФ 2.23 Теорія і практика психологічного тренінгу,

Основні завдання виробничої практики:

- Закріплення та практичне використання теоретичних знань із фахових дисциплін.
- Формування професійної ідентичності та професійної свідомості майбутніх психологів.
- Розвиток умінь і навичок для реалізації основних функцій психолога: психодіагностичної, профілактичної, розвивальної, психокорекційної.
- Організація просвітницької діяльності з питань охорони психічного здоров'я та забезпечення психологічного благополуччя.
- Розвиток відповідального ставлення до професії психолога.
- Використання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій, освоєння новітніх знань.
- Розвиток креативності та навичок міжособистісної взаємодії, вміння ефективно працювати в команді.
- Формування здатності оперувати категоріально-понятійним апаратом психології та розуміти природу поведінки, діяльності, вчинків.
- Критичний аналіз і систематизація інформації: самостійний збір, обробка, аналіз і узагальнення психологічних даних із різних джерел.
- Аналіз результатів та формулювання висновків: аргументовані рекомендації на основі отриманих даних.
- Дотримання норм професійної етики у всіх аспектах діяльності.
- Збір матеріалів для виконання дипломних робіт, для підготовки доповіді, статті тощо.

Після проходження виробничої практики студенти повинні:

Знати:

- Нормативно-правову базу, що регламентує діяльність психолога у закладах освіти, охорони здоров'я та психологічних центрах.
- Методи психодіагностики осіб різного віку та етапи організації психологічного дослідження.
- Основні функції та напрямки діяльності психолога в освітніх установах, інклюзивних ресурсних центрах та центрах психологічної допомоги.
- Методики проведення психологічного спостереження, бесіди, тестування та роботи з інформаційними джерелами.
- Вимоги академічної доброчесності та правила оформлення інформаційних джерел і дослідницьких матеріалів.
- Закономірності розвитку особистості протягом життя;

- Специфіку видів професійного спілкування (педагогічного, медичного спілкування тощо).
- Знати методики втручання для подолання тривоги, стресу, панічних атак, зниження інтелектуальних здібностей громадян в умовах війни та постконфліктний період.

Уміти:

- Інтегрувати теоретичні знання із практичним досвідом для вирішення професійних завдань.
- Реалізовувати особистісно-професійні якості під час практичної діяльності.
- Узагальнювати отримані емпіричні дані та формулювати обґрунтовані теоретичні висновки.
- Враховувати вікові та індивідуально-психологічні особливості під час діяльності.
- Розробляти програми психологічного дослідження, визначати завдання, проводити дослідження, аналізувати його результати та формулювати аргументовані висновки.
- Проводити психологічні обстеження, передбачені програмою практики з дотриманням морально-етичних принципів роботи психодіагност.
- Організовувати та проводити просвітницькі (психопрофілактичні) заходи, спрямовані на збереження та відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.
- Формувати творчий та дослідницький підхід до професійної діяльності в ході виконання індивідуального завдання; розвивати навички професійної рефлексії та інтуїції.
- Вміти добирати та застосовувати інструменти віддаленої роботи в умовах війни та постконфліктний період.

Володіти:

- Навичками дотримання професійної етики, емоційною культурою та культурою спілкування.
- Вміннями саморегуляції та управління власними емоційними станами в професійній діяльності.
- Сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, необхідними для проведення психологічних досліджень та просвітницької роботи.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та

форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 12. Здатність до забезпечення необхідного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях відповідно до майбутнього профілю роботи, галузевих норм і правил.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій та психологічні прилади для вирішування професійних завдань з психодіагностики та психокорекції психоемоційних станів, узгодженості психічних процесів та регуляції поведінки.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК12. Здатність до реалізації психологічної діяльності в етнічному середовищі.

Програмні результати:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т. ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання).

- ПР10.** Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
- ПР12.** Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.
- ПР13.** Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
- ПР14.** Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.
- ПР15.** Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
- ПР16.** Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
- ПР17.** Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.
- ПР18.** Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.
- ПР 19.** Здійснювати психологічну діяльність, зокрема під час вирішення конфліктів, психологічному консультуванні та психотерапевтичній роботі із представниками певного етносу.
- ПР20.** Критично оцінювати надзвичайні ситуації та діяти відповідно до інструкцій, приймати самостійні рішення в межах повноважень; обирати та здійснювати відповідні профілактичні заходи спрямовані на безпеку життєдіяльності.
- ПР21.** Вміти добирати і використовувати стандартизований діагностичний інструментарій, протоколи реагування, методики та втручання для подолання тривоги, стресу, зниження інтелектуальних здібностей та концентрації уваги, панічних атак громадян в умовах війни та постконфліктний період.
- ПР22.** Вміти добирати та застосовувати інструменти віддаленої роботи в умовах війни та постконфліктний період.

2. Зміст практики

2.1. Організація проведення виробничої практики

I. Підготовчий етап. За тиждень до початку виробничої практики відбувається настановна конференція, під час якої керівники визначають мету, завдання та тематику індивідуальних завдань, які мають виконати практиканти. Також проводиться інструктаж із техніки безпеки на робочому місці, ознайомлення з правилами внутрішнього розпорядку організації та представлення календарно-тематичного плану практики. На цьому етапі здобувачі вивчають нормативно-правові документи й особливості діяльності організації. Керівник практики пояснює специфіку роботи зі службовою документацією та правила інформаційної безпеки.

II. Основний етап. Кожен здобувач працює за індивідуальним планом, який розроблено відповідно до календарно-тематичного плану практики. Робочий час регулюється правилами трудового розпорядку бази практики.

Практика починається з ознайомлення з організаційною структурою бази, нормативними актами, які регулюють діяльність психологічної служби, і розподілом обов'язків працівників. Практиканти аналізують професійну діяльність психолога (клінічного психолога, психіатра) та ведуть щоденник, де фіксують свої спостереження та виконані завдання. Під час практики здобувачі беруть участь у різних напрямках роботи психолога, застосовуючи свої теоретичні знання та практичні навички. Це включає проведення індивідуальної й групової психодіагностики, проведення просвітницьких (психопрофілактичних) заходів, аналіз результатів психодіагностичного обстеження і формулювання висновків. Обов'язковими є консультації з керівником практики для аналізу й використання зібраного матеріалу в звіті.

III. Заключний етап. На завершальному етапі проводяться консультації щодо захисту практики та обговорення питань, які виникли під час її проходження. Здобувачі узагальнюють практичний досвід, оформлюють, здають і захищають звіт на підсумковій конференції.

2.2. Зміст та форми роботи студентів під час виробничої практики обумовлюються специфікою бази практики.

Основні види діяльності студентів-практикантів:

1. **Ознайомлення з базою практики:** вивчення нормативно-правових документів, основних напрямків і змісту роботи психологів у закладах освіти, інклюзивних ресурсних центрах, центрах психологічної допомоги.
2. **Просвітницька (психопрофілактична) діяльність:** реалізація просвітницьких (психопрофілактичних) заходів щодо збереження й відновлення психічного здоров'я та благополуччя, враховуючи специфіку бази практики. Тематику та алгоритм реалізації просвітницького заходу подано в Додатку 1.
3. **Індивідуальна діагностична робота:** проведення психологічних досліджень із використанням валідних і надійних методів психодіагностики (тестування за допомогою психодіагностичних методик), збір матеріалів для дипломних робіт, формулювання висновків. Алгоритм проведення психодіагностичного дослідження представлено в Додатку 2.
4. **Групова діяльність** під час роботи з документацією; групова діяльність при планування та проведенні просвітницьких заходів; групова рефлексія в кінці кожного дня практики. Схема обговорення та групової рефлексії студентів подано в Додатку 3.

2.3. Індивідуальними завданнями студента-практиканта є:

1. Ведення щоденника практики.
2. Розробка та реалізація просвітницького (психопрофілактичного) заходу щодо збереження й відновлення психічного здоров'я та благополуччя особистості (Додаток 1).

3. Здійснення психодіагностичного обстеження респондентів (10-20 осіб), написання протоколів та оформлення висновків. Кількість застосованих психодіагностичних методик – 3-5 одиниць (Додаток 2).

4. Підготовка звіту та матеріалів практики, мультимедійної презентації результатів практики.

Під час проходження практики зміст індивідуальних завдань уточняється керівниками від Інституту і бази практики.

3. Звітна документація

1. Щоденник виробничої практики з виконаними видами роботи.
2. Звіт про виконання індивідуального завдання.
3. Характеристика на здобувача вищої освіти від бази практики.
4. Відгук керівника практики від Інституту.

3.1. Вимоги до оформлення звітної документації

Щоденник практики (Додаток 4) заповнюється здобувачами вручну або у форматі *.doc* і має містити детальну інформацію про здійснювані види діяльності протягом практики.

Звіт про проходження практики. Звіт обсягом 20–30 сторінок формату А4 повинен включати детальний опис виконаної роботи, а також інформацію про виконання індивідуального завдання. На титульному аркуші (Додаток 5) зазначається: назва закладу вищої освіти, факультету, кафедри; прізвище, ім'я та по батькові студента; курс і група; дані викладача; місто і рік виконання.

- **Форматування:** шрифт Times New Roman, розмір 14, міжрядковий інтервал – 1,5, поля – 2 см.
- **Структура звіту:**
 - Вступ (мета та завдання практики).
 - Основна частина (виконані види діяльності, результати індивідуального завдання).
 - Висновки.
 - Список використаних джерел.

Індивідуальне завдання

Кожен студент обирає тему та виконує творче завдання (відповідно до теми дипломної роботи), яке включає:

- Теоретичні відомості з обраної теми.
- Методи психодіагностики. Дослідну вибірку респондентів має складати 10-20 осіб, які погодились взяти участь в дослідженні. Кількість застосованих психодіагностичних методик – 3-5 одиниць, що відповідають меті й завданням дослідження та дозволяють перевірити дослідницьку гіпотезу.
- Результати проведеного дослідження (аналіз у вигляді середніх значень, відсоткового розподілу, кореляційного аналізу та інших методів математико-статистичного аналізу експериментальних даних).

Список використаних джерел оформлюється згідно з ДСТУ 8302:2015 і включає лише ті джерела, які були згадані або цитовані.

Додатки містять другорядні матеріали (приклади анкет, протоколи з первинними даними, формули, великі таблиці, схеми тощо).

4. Оцінювання результатів виробничої практики

Оцінювання результатів виробничої практики відбувається комплексно. Залікова диференційована оцінка виставляється керівником практики з урахуванням відвідування, ведення документації, виконання завдань практики, виконання індивідуального завдання, участі у підсумковій конференції.

Результати практики оцінюються за 100-бальною ЄCTS та національною шкалами за підсумками захисту звіту про проходження практики.

Мінімальна сума балів, що дозволяє зарахувати результати проходження виробничої практики – 60 балів/D/«задовільно»

4.1 Шкала оцінювання

Оцінка за шкалою ECTS		Оцінка за національною шкалою
оцінка/ бали	пояснення	
A (90–100)	відмінно	відмінно
B (80–89)	дуже добре	добре
C (70–79)	добре	
D (60–69)	задовільно	задовільно
E (50–59)	достатньо	
FX (35–49)	незадовільно з можливістю повторного проходження практики	незадовільно
F (1–34)	незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики	

4.2 Розподіл балів оцінювання роботи здобувача вищої освіти за програмою практики

Підсумкова оцінка за виробничу практику включає бали за виконані завдання та оформлення документів, а саме:

1. Звіт про проходження виробничої практики – 10 балів.
2. Індивідуальний план роботи студента-практиканта – 5 балів.
3. Щоденник студента-практиканта – 10 балів.
4. Розробка та реалізація просвітницького заходу – 30 балів.
5. Висновки психологічної діагностики (з протоколами) – 30 балів.
6. Захист практики (мультимедійна презентація) – 10 балів.
7. Характеристика з бази практики з оцінкою – 5 балів.

4.3 Критерії оцінювання

«Відмінно» – з добувач вищої освіти демонструє здатність до аналізу, узагальнення, встановлення причинно-наслідкових зв'язків спираючись на

теоретичні знання; завдання практики виконані у повному обсязі, виконувались систематично та творчо, що зафіксовано у щоденнику практики. У ході підсумкової конференції студент-практикант представив індивідуальне завдання, яке відповідає вимогам.

«*Дуже добре*» – здобувач вищої освіти демонструє здатність до аналізу, узагальнення, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, спираючись на теоретичні знання; завдання виконано правильно, у повному обсязі. У ході підсумкової конференції студент-практикант представив індивідуальне завдання, яке відповідає вимогам. Продемонстровано зацікавленість та активність, але не виявлено творчого, індивідуального підходу.

«*Добре*» – завдання практики виконано в повному обсязі, в результаті систематичної роботи. Продемонстровано здатність до критичного мислення але у ході виконаних завдань допускалися незначні помилки або неточності. У ході підсумкової конференції студент-практикант представив індивідуальне завдання, яке відповідає вимогам.

«*Задовільно*» – завдання практики виконано у неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися значні помилки, завдання виконувались не систематично. Представлене у ході підсумкової конференції індивідуальне завдання не відображає особистої думки студента-практиканта.

«*Достатньо*» – завдання виконано у неповному обсязі, допущені суттєві помилки. Студент формулює висновки, не спираючись на теоретичну базу. У представленому індивідуальному завданні не дотримано структури та відсутня логічність викладу матеріалу.

«*Незадовільно*» – завдання не виконані або виконані неякісно, не виявлено сформованих умінь аналізу та узагальнення матеріалу, теоретичних знань з дисциплін психолого-педагогічного циклу. На підсумковій конференції індивідуальне завдання не представлено.

Студенти, які не виконали програму практики і отримали незадовільну оцінку, направляються для проходження виробничої практики повторно.

5. Рекомендована література

Основна

1. Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров'я: теорія та практика. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 338 с.
2. Дуткевич Т.В. Теорія і практика розвивально-корекційної роботи психолога. Київ: КНТ, 2019. 266 с.
3. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів К. : Ельга, Ніка-Центр, 2007. 400 с.
4. Коцан І. Я., Ложкін Г. В., Мушкевич М. І. Психологія здоров'я людини / За ред. І. Я. Коцана. Луцьк: РВВ Вежа Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2011. 430 с.
5. Кузікова С. Основи психокорекції. К.: Академія, 2021. 336 с.
6. Кузьо О. Основи психологічної практики : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 124 с.
7. Кулеша-Любінець М. М. Професійно-розвивальна практика у лікувально-профілактичних закладах : програма та методичні рекомендації для студентів напрямку підготовки 053 «Психологія». Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2015. 64с.

8. Навчальна та виробнича практика з психології : методичні рекомендації / Укл. : В. В. Горбунова, І. С. Загурська та ін. ; під заг. ред. Л. П. Журавльової, О. В. Мазяра. Житомир : Видво ЖДУ імені І. Франка, 2015. 77 с.
9. Панок В. Г. Психологічна служба. Київ: Ніка-Центр, 2016. 362 с.
10. Партико Н.В. Психологія конфліктів. Львів: Львівська політехніка, 2019. 132 с.
11. Поліщук С.А. Методичний довідник з психодіагностики: навчально-методичний посібник. К.: Університетська книга, 2019. 442 с.
12. Поліщук С.А. Психологічні практики в системі підготовки практичних психологів. Навчально-методичний посібник. К.: Університетська книга, 2018. 134 с.
13. Практикум з психодіагностики / Укл.: О. О. Музика, В. М. Остринька, В. В. Остринський. 2-ге вид., випр. і допов. Житомир, 2000. 160 с.
14. Практикум з психології : психодіагностичні методики для самопізнання / упорядник Періг І.М. Тернопіль : СМП «Тайп», 2017. – 116 с.
15. Прикладна психодіагностика в Національній гвардії України: метод. посіб. Колесніченко О. С. та ін.; за заг. ред. проф. І. І. Приходька. Харків : НАНГУ, 2020. 388 с.
16. Психологічна практика в закладах освіти: організація та проведення (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти): [навчально–методичний посібник] / укладачі : Кириленко В.Г., Крюкова О.В., Кучеровська Н.О., Палій В.С. К.: 2017. 92 с.
17. Резван О. О. Практикум із психології : навч. посібник / О. О. Резван, Н. С. Моргунова, О. В. Кір'янова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 157 с.
18. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія. 3-тє видання, перероблене, доповнене. К. : ВЦ Академія, 2017. 384 с.
19. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник. Харків: НТУ «ХП», 2018. 246 с.

Додаткова

1. Богучарова О.І. Психологія ставлення до здоров'я: парадигми, моделі, чинники розвитку : дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.01 ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2013. 484 с.
2. Власова О.І., Никоненко Ю.В. Соціальна психологія організацій та управління. К.: Центр учбової літератури, 2023. 392 с.
3. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.
4. Ільїна Н.М., Мисник С.О. Загальна психологія: теорія та практикум. К.: Університетська книга, 2023. 352 с.
5. Калька Н., Ковальчук З. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Ч. 1. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 232 с.
6. Концептуальні засади і методи глибинної психокорекції: підготовка психолога-практика : навч. пос. / Т. С. Яценко, Б. Б. Іваненко, С. М. Аврамченко та ін. / за ред. Т. С. Яценко. К. : Вища школа, 2008. 342 с.
7. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості ; за ред. Л. М. Проколієнко. К, 1989. 608 с.

8. Кулеша-Любінець М.М. Клінічна психологія: методичні рекомендації для студ. Спец. 053 «Психологія». Івано-Франківськ, видавець Кушнір Г.М., 2016. 72 с.
9. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 272 с.
10. Москалець В.П. Психологія особистості. К.: Ліра-К, 2019. 262 с.
11. Практикум із загальної психології: методичні рекомендації для студентів денної та заочної форм навчання . К. : ВНЗ "Університет економіки та права "КРОК", 2024.
12. Тарасова Т.Б. Психологічна просвіта. К.: Університетська книга, 2023. 462 с.
Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція : навч. пос. К. : Ваклер, 2007. 186 с.
13. Шевченко Н. Ф. Рефлексивність як чинник розвитку особистості психолога-консультанта. *Журнал сучасної психології*. 2022. № 4 (27). С. 85-92.
14. Штифурак В.С., Шпортун О.М. Феноменологія, практика та корекція психологічного здоров'я особистості : монографія. Вінниця, 2019. 331с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Етичний кодекс психолога:
https://upsihologa.com.ua/etychnyi_kodeks_psyhologa.html
2. Стандарт вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія»
<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/053-Psykholohiya-bakalavr.28.07-1.pdf>

Рекомендації з розробки та реалізації просвітницького (психопрофілактичного) заходу

Просвітницький (психопрофілактичний) захід – це важлива складова діяльності майбутніх психологів, яка спрямована на популяризацію знань про психічне здоров'я, його збереження та відновлення, а також на сприяння благополуччю особистості. Такі заходи мають на меті підвищення обізнаності суспільства щодо психологічних аспектів життя, розвиток навичок турботи про психічний стан і профілактику можливих порушень.

Тема заходу визначається актуальністю проблеми, з якою стикається цільова аудиторія. Вона адаптується до вікових особливостей, специфіки респондентів та умов бази практики. Завдяки цьому просвітницькі заходи стають не лише ефективним інструментом профілактики, але й дієвим механізмом для формування культури турботи про психічне здоров'я.

Такі ініціативи допомагають учасникам не лише отримати корисну інформацію, але й розвивати важливі навички для підтримання власного психологічного благополуччя та благополуччя оточуючих.

Орієнтовні теми для просвітницьких (психопрофілактичних) заходів:

- 1. Емоційна грамотність: як розпізнавати і управляти власними емоціями**
 - Мета: навчити учасників розпізнавати власні емоції, розуміти їхні причини та наслідки, а також розвивати навички емоційної регуляції.
- 2. Стрес-менеджмент: як зберегти внутрішню рівновагу в сучасному світі**
 - Мета: розкрити поняття стресу, ознайомити з техніками подолання стресу та підтримання психічної стійкості.
- 3. Мистецтво відпочинку: як правильно відновлювати свої ресурси**
 - Мета: навчити учасників організовувати якісний відпочинок, зокрема використовуючи техніки релаксації, дихальні вправи та mindfulness.
- 4. Соціальні мережі та психічне здоров'я: знайти баланс**
 - Мета: підвищити обізнаність про вплив соціальних мереж на психічний стан, навчити критичному сприйняттю інформації та збереженню здорових меж у цифровому середовищі.
- 5. Профілактика вигорання: як не втратити мотивацію**
 - Мета: допомогти учасникам розпізнавати симптоми емоційного вигорання та ознайомити з методами профілактики.
- 6. Техніки самопомоги у складних життєвих ситуаціях**
 - Мета: навчити базовим технікам самопомоги, як-от візуалізація, дихальні техніки.
- 7. Булінг: як розпізнати та протидіяти**

- Мета: обговорити поняття булінгу, його форми, наслідки та методи протидії, зокрема через розвиток емпатії та взаємної підтримки.

8. Психогігієна як основа психічного здоров'я

- Мета: ознайомити з основними принципами психогігієни, включаючи здоровий спосіб життя, розпорядок дня та особистісний розвиток.

9. Психічне здоров'я підлітків: чому це важливо?

- Мета: обговорити основні виклики, з якими стикаються підлітки, та надати практичні рекомендації для їх подолання.

10. Тривожність: як справлятися з почуттям тривоги

- Мета: пояснити природу тривоги, надати практичні вправи для її зниження та допомогти знайти шляхи вирішення тривожних ситуацій.

11. Ресурси для психологічного благополуччя: як їх знаходити та використовувати

- Мета: ознайомити з поняттям психологічних ресурсів та допомогти учасникам визначити власні ресурси.

Алгоритм проведення просвітницького (психопрофілактичного) заходу

1. Підготовчий етап

- **Визначення теми.** Обрати актуальну тему, пов'язану із збереженням та відновленням психічного здоров'я, враховуючи особливості цільової аудиторії (вік, професійна група, специфіка бази практики).

- **Формулювання мети.** Визначити конкретний результат, який планується досягти (наприклад, підвищення обізнаності, формування навичок, профілактика стресу тощо).

- **Розробка матеріалів.** Підготувати просвітницькі матеріали (презентації, буклети тощо) для використання під час заняття.

2. Складання плану заняття

- **Дата та час проведення.** Визначити зручний час (тривалість заходу – 30-60 хв.).

- **Вікова або професійна група.** Зазначити, для кого проводиться захід (школярі, студенти тощо).

- **Форма проведення.** Обрати інтерактивний формат (лекція-дискусія, міні-тренінг, воркшоп, гра тощо).

- **Хід проведення (конспект заняття):**

1. **Вступ.** Привітання, ознайомлення з темою, мотивація до участі.

2. **Основна частина:**

- Викладення інформації (інтерактивні методи, презентація).

- Залучення аудиторії (обговорення, вправи).

3. **Заключна частина.** Підведення підсумків, відповіді на запитання.

Реалізація заходу

- Дотримуватись плану.

- Використовувати проблемний та інтерактивний виклад матеріалу.
- Забезпечити діалогічний формат взаємодії (запитання-відповіді, обговорення).
- Демонструвати повагу до вікових та індивідуальних особливостей аудиторії.

Критерії оцінки запропонованого заходу

- **Моделювання виду профілактики.** Чи відповідає захід поставленій меті.
- **Інноваційні технології.** Використання інтерактивних методів та інструментів.
- **Діалогічність.** Рівень залучення аудиторії у процес обговорення.
- **Адаптованість до аудиторії.** Чи враховані вікові та індивідуальні особливості у плануванні й організації заходу.
- **Звітність.** Підготувати звіт про проведення заходу із зазначенням дати, теми, мети, опису ходу проведення та результатів. Додати зразки використаних матеріалів. Зробити висновки щодо успішності заходу та можливих покращень.

Алгоритм проведення психодіагностичного дослідження

1. Підготовчий етап

1.1. Визначення мети дослідження

- Чітке формулювання мети: наприклад, «вивчити рівень тривожності, мотивації досягнень та рівень емоційного інтелекту у респондентів».

1.2. Формулювання гіпотези дослідження

- Наприклад, «рівень тривожності пов'язаний з низьким рівнем емоційного інтелекту».

1.3. Вибір методик (тестів)

- Врахування мети, гіпотези, вікових особливостей та контексту.
- Наприклад:
 - «Шкала ситуативної та особистісної тривожності» Ч. Спілбергера;
 - Тест мотивації досягнень А. Мехрабіана;
 - Тест емоційного інтелекту Н. Холла.

1.4. Підготовка інструментарію

- Роздруковані бланки тестів або налаштування електронних версій.
- Інструкції для респондентів.

2. Організаційний етап

2.1. Визначення цільової групи

- Кількість респондентів.
- Врахування вікових, професійних чи інших характеристик.

2.2. Планування часу та місця

- Домовленість із респондентами про зручний час.
- Підготовка приміщення (або онлайн-формату).

2.3. Інформування респондентів

- Роз'яснення мети дослідження та гарантія конфіденційності.
- Отримання інформованої згоди (усної або письмової).

3. Процедурний етап

3.1. Проведення інструктажу

- Ознайомлення респондентів із загальними правилами роботи.
- Інструкція для кожного тесту.

3.2. Збір даних

- Послідовне виконання завдань за запропонованими методиками.
- Контроль за дотриманням інструкцій (відсутність сторонніх впливів).

3.3. Реєстрація результатів

- Збір заповнених бланків/результатів.
- Фіксація зауважень респондентів (за потреби).

4. Аналітичний етап

4.1. Опрацювання результатів

- Розрахунок показників за кожною методикою (відповідно до інструкцій).

4.2. Аналіз даних

- Аналіз та порівняння показників між респондентами або групами.
- Визначення взаємозв'язків між досліджуваними змінними (наприклад, кореляційний аналіз).

5. Заключний етап

5.1. Формулювання висновків

- Відповідь на гіпотезу: підтвердження або спростування.
- Узагальнення виявлених особливостей особистісних якостей.

5.2. Підготовка звіту

- Структурований звіт для індивідуального завдання практики (включає вступ, опис методик, результати, висновки). В подальшому зібрані матеріали будуть використовуватися в курсовій чи дипломній роботі.

6. Етичний аспект

6.1. Гарантія конфіденційності

- Результати дослідження надаються лише в узагальненій формі.

6.2. Професійна етика

- Дотримання коректного ставлення до респондентів протягом усього процесу.

Алгоритм обговорення та групової рефлексії студентів-практикантів

Мета рефлексії:

- Аналіз виконаних завдань та заходів.
- Виявлення досягнень і складнощів.
- Планування вдосконалення діяльності на наступний день.

Етапи проведення рефлексії:

1. Вступна частина (5–10 хвилин)

- **Налаштування.** Куратор або студент-ведучий створює сприятливу атмосферу для обговорення.
- **Озвучення мети обговорення.**
- **Визначення регламенту.** До 20 хвилин для основного обговорення, решта часу – на висновки.

2. Огляд виконаних завдань (5-10 хвилин)

- **Запитання до групи:**
 - Які завдання сьогодні були виконані?
 - Що вдалося найкраще?
- **Обговорення результатів:**
 - Кожен студент коротко ділиться своїми враженнями про те, як він/вона виконував завдання.
- **Аналіз ефективності:**
 - Що було зроблено добре?
 - Що можна вдосконалити?

3. Виявлення складнощів і викликів (5-10 хвилин)

- **Запитання до групи:**
 - Які труднощі виникли під час роботи?
 - Що завадило виконанню деяких завдань?
- **Обговорення можливих рішень:**
 - Як ці труднощі можна подолати?
 - Чи можна використати допомогу колег або наставника?

4. Рефлексія емоційного стану (5–10 хвилин)

- **Запитання до групи:**
 - Як ви себе почували протягом дня?
 - Що принесло найбільше задоволення?
 - Що викликало стрес чи напруження?
- **Вправи для зняття емоційного напруження:**
 - Колективне завершення дня за допомогою короткої релаксації чи вправи на подяку (наприклад, «Подякуй колезі за підтримку»).

5. Планування наступного дня (5-10 хвилин)

- **Визначення пріоритетів:**
 - Які завдання стоятимуть завтра?
 - Які ресурси потрібні для їх виконання?
- **Обговорення ролей:**
 - Хто відповідатиме за які аспекти роботи?
- **Формулювання цілей:**
 - Що ми прагнемо досягти завтра?

6. Підбиття підсумків (5 хвилин)

- **Озвучення ключових висновків:**

- Що було найціннішим сьогодні?
- **Закінчення на позитивній ноті:**
 - Наприклад, кожен студент може поділитися коротким враженням про позитивний момент дня.

Примітки:

- Рефлексію можна проводити у різних форматах: усне обговорення, написання рефлексивних нотаток, інтерактивні вправи, використання інноваційних методів, як-от метафоричні асоціативні карти.

Титульна сторінка щоденника практики

**Міністерство освіти і науки України
Приватна установа «Заклад вищої освіти
«Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана»
Кафедра педагогіки та психології**

Щ О Д Е Н Н И К П Р А К Т И К И

студентки III курсу

групи _____ спеціальності 053 Психологія

База практики: _____

Термін проходження практики: з _____ до _____

Керівник практики

від ПУ ЗВО «МГПІ «Бейт-Хана»: _____

Керівник від бази практики: _____

м. Дніпро, 20__р.

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики					Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	
1	2	3	4	5	6	7	8

Відгук і оцінка роботи студента на практиці

_____ (назва організації, установи)

Керівник практики від підприємства, організації, установи

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Печатка

« _____ » _____ 20__ року

Висновок керівника практики від закладу вищої освіти про проходження практики

Дата складання заліку « _____ » _____ 20__ року

Оцінка:

за національною шкалою _____

кількість балів _____

за шкалою ECTS _____

Керівник практики від закладу вищої освіти

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Міністерство освіти і науки України
Приватна установа «Заклад вищої освіти
«Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана»

Кафедра педагогіки та психології

З В І Т
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Виконала студентка _____ форми навчання
4 курсу групи _____

Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр

Спеціальність 053 Психологія

Керівник практики від ПУ ЗВО «МГПІ «Бейт-Хана»: _____